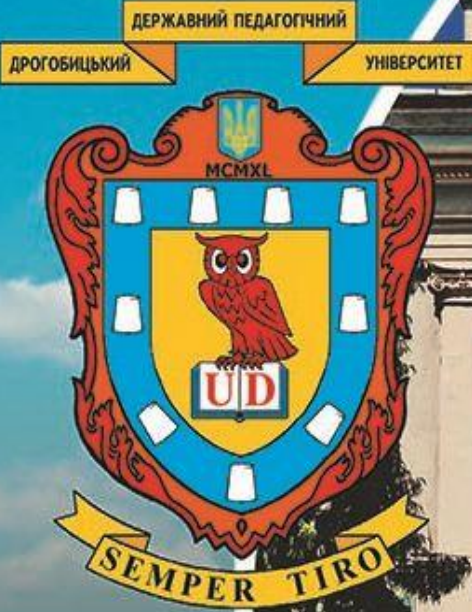


ISSN 2308-4634 (Print)
ISSN 2617-0825 (Online)



ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ
MONTHLY SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL JOURNAL

МОЛОДЬ і РИНОК YOUTH & MARKET

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ «МОЛОДЬ І РИНОК»

Молодь і ринок

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 8 (216) серпень 2023

Видається з лютого 2002 року

УДК 051 Журнал “Молодь і ринок” внесений до переліку наукових фахових видань України (категорія “Б”) у галузі педагогічних наук: 011 – Освітні педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886 (додаток 4). Спеціальності: 012 – Дошкільна освіта; 013 – Початкова освіта; 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями); 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 – Спеціальна освіта, наказ МОН України від 24.09.2020 № 1188 (додаток 5).

Засновник і видавець: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24
Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ №12270–1154 ПР від 05.02.2007 р.

ISSN 2308-4634 (Print) “Молодь і ринок” індексується у таких базах даних: Google Scholar; Polish Scholarly Bibliography (PBN); **ERIH PLUS**; **Index Copernicus** (ICV 2018: 80.20; ICV 2019: 85.80; ICV 2020: 82.12; ICV 2021: 85.55; ICV 2022: 80.94)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2617-0825.8/216.2023>

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор: Микола ГАЛІВ – д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Іван БАХОВ – д.пед.н., проф., Міжрегіональна академія управління персоналом

Наталія БИШЕВЕЦЬ – к.пед.н., Національний університет фізичного виховання і спорту України

Галина БЛАВИЧ – д.пед.н., проф., ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Ірина ЗВАРИЧ – д.пед.н., проф., Київський національний торговельно-економічний університет

Микола ПАНТЮК – д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Тетяна ПАНТЮК – д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Лукаш ТОМЧИК – д.соц.н. (педагогіка), Педагогічний університет в Кракові, Польща

Надія Лаура СЕРДЕНЦЮК – к.пед.н., Сучавський університет імені Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)

Даніель УОЛЛЕР – д.філос.н., Університет Центрального Ланкаширу (м. Престон, Великобританія)

Марія ЧЕПІЛЬ – д.пед.н., проф., академік АНВО України, Заслужений діяч науки і техніки України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Олександра ЯНКОВИЧ – д.пед.н., проф., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; д.табiлiт., проф., Куявсько-Поморська вища школа (м. Бидгош, Польща)

Адреса редакції: Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Тел., +38 (068) 502-45-49; e-mail: molodirynok@gmail.com; веб-сайт: <http://mir.dspu.edu.ua>

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету
(протокол № 10 від 31.08.2023)

Посилання на публікації “Молодь і ринок” обов’язкові

Редакція зберігає за собою право скорочувати і виправляти матеріали. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, статистичних даних та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Youth & market

MONTHLY SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL JOURNAL

No. 8 (216) August 2023

Published since February 2002

UDC 051 The journal "Youth and market" is included into the list of scientific professional publications of Ukraine (**category "B"**) in the field of pedagogical sciences: 011 – Educational, pedagogical sciences, the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 02.07.2020 No. 886 (Appendix 4). Specialties: 012 – Preschool education; 013 – Primary education; 014 – Secondary education (due to subject specializations); 015 – Professional education (according to specializations); 016 – Special education, order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 09.24.2020 No. 1188 (Appendix 5).

Founder and published: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Ivan Franko Str., 24, Drohobych, Lviv Region, Ukraine, postal code 82100
The journal is registered in the Ministry of Justice of Ukraine
Published State registration license: Series KB № 12270–1154 IIP since 05.02.2007

ISSN 2308-4634 (Print) "Youth and market" is indexed in such databases: Google Scholar; Polish Scholarly Bibliography (PBN); **ERIH PLUS**; **Index Copernicus** (ICV 2018: 80.20; ICV 2019: 85.80; ICV 2020:82.12; ICV 2021: 85.55; ICV 2022: 80.94)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2617-0825.8/216.2023>

EDITORIAL BOARD

Head editor: Mykola HALIV – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

EDITORIAL BOARD MEMBERS

Ivan BAKHOV – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Interregional Academy of Personnel Management*

Nataliya BYSHEVETS – *Candidate of Pedagogic Sciences, National University of Physical Education and Sports of Ukraine*

Halyna BILAVYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., SHEE "Vasyl Stefanyk Precarpathian National University"*

Iryna ZVARYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Kyiv National University of Trade and Economics*

Mykola PANTYUK – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Tetyana PANTYUK – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Lukasz TOMCZYK – *Doctor of Social Sciences (Pedagogic), Pedagogical University of Cracow, Poland*

Nadia Laura SERDENCUC – *Candidate of Pedagogic Sciences, Stefan cel Mare University from Suceava (Romania)*

Daniel WALLER – *Doctor of Philosophy Sciences, University of Central Lancashire (Preston, UK)*

Mariya CHEPIL – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Academician of the Academy of Higher Education of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Oleksandra YANKOVYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University*

Editorial office: Ukraine 82100, Lviv region, Drohobych, Ivan Franko, 24 str,

Tel. +38 (068) 502-45-49; e-mail: molodirynok@gmail.com; website: <http://mir.dspu.edu.ua>

Recommended for publication by Academic Council of Drohobych State Pedagogical University
(protocol No. 10, 31.08.2023)

Links to the publication of "Youth and market" obligatory

Edition reserves the right to shrink and correct the matter. Articles signed by author express their own point of view.

Authors of publications are responsible for the accuracy of facts, quotations, private names, geographical names, statistics etc.

Молодь і ринок

№ 8 (216) серпень 2023

ЗМІСТ

Оксана Ісасва, Ганна Шайнер Методологічні підходи до формування особистості майбутніх фахівців у технічних ЗВО	7
Анатолій Бровченко, Алла Руденченко Етнодизайн у системі неперервної дизайн-освіти України	10
Вікторія Іванова, Тетяна Мочан Теоретичні аспекти і методичні підходи до аналізу професійної компетентності майбутніх операторів з обробки інформації та програмного забезпечення	15
Микола Галів, Василь Менько Організація та результативність навчання у Нижньогаївській середній школі на Дрогобиччині (1940–1980-ті рр.)	20
Владислава Батиргарєєва, Вікторія Ворожбіт-Горбатюк, Дарина Євтєєва Бінарні заняття у процесі реалізації ОНП “Право” в Науково-дослідному інституті вивчення проблем злочинності імені академіка В.В. Сташиса НАПрН України	28
Галина Білавич Діяльність благодійних фондів щодо доброчинності крізь призму підготовки майбутніх фахівців	35
Тетяна Пантюк, Олена Невмержицька Роль музею у сучасній шкільній освіті	40
Каталін Гнатик, Катерина Лізак, Катерина Фодор Використання навчальних тренінгів у професійній підготовці майбутніх філологів	44
Наталія Грицак Сторітелінг як інструмент формування професійно-мовленнєвої компетентності здобувачів вищої освіти	48
Роман Горбатюк, Наталія Білан, Степан Сіткар Діагностична компетентність у структурі професійної підготовки здобувачів вищої освіти	53
Ірина Герасимова, Валентина Малик Сучасні підходи до тлумачення поняття “освітній простір університету”	58
Тетяна Шупик, Ольга Лобова Організаційно-методична модель підготовки майбутнього вихователя до творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку засобами казки	62
Інна Яшук, Наталія Казакова Методологічні підходи до організації національно-патріотичного виховання курсантів ЗВО системи МВС і формування у них патріотизму як комплексної особистісної і базової професійної якості	67
Анатолій Мартинюк Система вищої освіти в Україні та Індії: порівняльний аналіз	73
Леся Смерчак До проблеми формування умінь і навичок комунікації дітей з особливими освітніми потребами	79

УДК 378-047.48

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.289427>

Ірина Герасимова, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри педагогіки, професійної освіти
та управління освітніми закладами
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
Валентина Малик, викладач іноземних мов
кафедри української та іноземних мов
Вінницького національного аграрного університету

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ТЛУМАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ “ОСВІТНІЙ ПРОСТІР УНІВЕРСИТЕТУ”

У статті розкрито такі складові поняття “освітній простір”, як “простір” та його “освітня” характеристика. Проаналізовано розвиток поняття “простір” і доведено, що воно є формою існування об’єктивної реальності та пояснює взаємини між об’єктами, визначає особливості їх розташування. Було встановлено, що поняття “освітній”, що характеризує ознаку словосполучення “освітній простір”, визначається трактуванням його основного поняття “освіта”. Показано, що провідний концепт “простір” за допомогою характеристики “освітній” сформував концепт “освітній простір”, який з урахуванням змістового наповнення структурних компонентів розуміється як певна впорядкована структура. Суть проблеми зводиться до того, що під освітнім простором необхідно розуміти просторово-часове поле функціонування та розвитку системи освіти як відкриту й активну соціальну сферу, в якій діє ідеологія формування особистості з урахуванням умов довкілля освітнього закладу.

Ключові слова: простір; освітній простір; ЗВО; виховання; культура; іншомовна комунікативна культура.

Лім. 10.

Iryna Gerasymova, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Pedagogy, Vocational Education and
Management of Educational Institutions Department,
Vinnytsia Mykhaylo Kotsyubynskiy State Pedagogical University
Valentyna Malyk, Lecturer of Foreign Languages of the
Ukrainian and Foreign Languages Department,
Vinnytsia National Agrarian University

MODERN APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF THE CONCEPT OF “UNIVERSITY EDUCATIONAL SPACE”

The article describes the components of the concept of “educational space” as a proper “space” and its “educational” characteristic. The development of the concept of “space” was analyzed and it was proved that it is a form of existence of objective reality and explains the relationship between objects and determines the peculiarities of their location. It was established that the concept of “educational”, which characterizes the feature in the phrase “educational space”, is determined by the interpretation of its basic concept “education”. It is shown that the leading concept of “space” with the help of the sign “educational” formed the concept of “educational space”, which, taking into account the semantic content of its structural components, is understood as a certain ordered structure. The essence of the problem boils down to the fact that the educational space should be understood as the spatio-temporal field of the functioning and development of the education system as an open and active social sphere in which the ideology of personality formation operates taking into account the conditions of the external environment of the educational institution.

Keywords: space; educational space; higher education; education; culture; foreign language communicative culture.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації, які стосуються всіх сфер життя суспільства, зокрема освітніх систем, привели до появи поняття “освітній простір”. Включення цього визначення до тезаурусу педагогічної науки потребує наукового обґрунтування.

Аналіз останніх досліджень. Дослідженням питання освітнього простору займалися такі науковці: М. Бастун, С. Бондарева, О. Верняєв, Т. Ткач, А. Цимбалару, М. Тютя, Н. Касярум та ін., проте

сутність поняття “освітній простір університету” не розкрито достатньою мірою.

Мета статті – проаналізувати сутнісне наповнення поняття “освітній простір університету”.

Виклад основного матеріалу. Слово “простір” визначає порядок речей та процесів у світі. Особисте і професійне життя, робота та освіта людей відбуваються у просторі [1]. Для людини дуже важливими є просторові характеристики буття. Простір розглядається як умова та результат діяльності су-

б'єкта, її продукт. Увага до проблем життєвого світу людини змусила переосмислити сучасну освітню парадигму, зосередити увагу на тих просторах, які є похідними від суб'єкта діяльності – людини [4].

Крім того, простір є філософською категорією, спорідненою із категорією “час” (спочатку поняття “простір” та “час” не відокремлювалися один від одного) і розглядається як форма існування матерії [9].

В історії філософії можна простежити різні позиції щодо феномену “простір”. Свої погляди на це визначення висловлювали мислителі різних часів та епох, у тому числі Аристотель, Берклі, П. Бурдье, В. Виноградський, К. Гаус, Демокрит, І. Кант, Г. Лейбніц, І. Ньютон, Платон, М. Гайдеггер та ін. Так, Демокрит і Епікур ототожнювали простір з порожнечою, що містить реально наявні матеріальні об'єкти і яка абсолютно, завжди та скрізь однакова і нерухома. Аристотель визначав простір як властивість тіл. Г. Лейбніц – як порядок існування об'єктів І. Ньютон вважав простір абсолютним і незалежним від речей, що розміщені у ньому. І. Кант визначав простір як “форму всіх явищ зовнішніх почуттів, суб'єктивний стан чуттєвості, у якому нам доступне лише зовнішнє спостереження”. Далі змінюється розуміння простору як абстрактної, абсолютної та об'єктивної системи координат. Теорія відносності А. Ейнштейна визначає простір як невіддільне від матерії, повністю залежне від неї, де воно втрачає свою самостійність і постає як частина єдиного цілого [9].

На сучасне розуміння простору вплинули дослідження (К. Гауса, Б. Римана та ін.), які обґрунтували залежність просторових властивостей від фізичної природи матеріальних тіл, що зумовлюють фізико-хімічні властивості матерії просторовим розташуванням атомів. Виділяють три напрями сучасного розуміння цього феномену:

- образ світу як сукупності зовнішніх предметів,
- світ є уявлення почуттів та думок суб'єктів,
- суб'єкт та об'єкт поєднують діяльність, що створює не тільки речі, а й їх значення.

Прискорення інтеграційних процесів у різних сферах суспільного життя визначило тенденцію позначати їх суть як формування та розвиток певного простору: економічного, інформаційного, освітнього, надаючи йому сенсу взаємодії суб'єктів соціальної діяльності (соціальних інститутів) на окремих територіях: освітній установі, місті, області, а також у межах групи країн, що мають спільні історичні, культурні, освітні традиції [2].

Таким чином, як форма існування об'єктивної реальності простір виражає відносини між об'єктами, визначає порядок їх розміщення, щільність, план, структуру, характеризує всі форми та траєкторії руху матерії.

Поняття “освітній”, що характеризує особливість словосполучення “освітній простір”, визначається трактуванням його основного поняття “освіта” – такого, що забезпечує можливості формування “духовної особи людини, яка формується під впливом моральних та духовних цінностей, що є надбанням її культурних кіл, а також процесу виховання, самоосвіти, впливу, процесу формування особистості людини” [7, 241].

Таким чином, провідне поняття “простір” за допомогою “навчального” знака сформувало поняття “освітній простір”, яке з урахуванням змісту його структурних компонентів розуміється як упорядкована структура, що характеризує всі процеси, форми, траєкторії руху та виражає зв'язок між об'єктами освітньої діяльності, забезпечуючи соціальну й особистісну значимість результату вдосконалення умінь і поведінки її суб'єктів.

Аналіз сучасної наукової літератури свідчить про багатомірність та універсальність цього поняття, яке почало набувати самостійного змісту, що відмінного від того, який закладений у його структурні компоненти. Є кілька аспектів значення цього поняття: як розвиток педагогічних технологій; власний простір навчальної дисципліни; дидактичний простір; концептуальний простір ціннісного прогнозування освіти; єдиний освітній простір людської цивілізації; як синонім понять “соціально-освітній простір”, “духовно-педагогічний простір”, “освітній простір” тощо.

Крім того, варто звернути увагу на те, що в освітній простір людина входить у будь-який період свого життя. При цьому відбувається поєднання життя людини та діяльності певної установи в освітній сфері: дошкільної установи, загальноосвітньої школи, професійної освітньої установи, курсів перепідготовки / підвищення кваліфікації, освітньої установи, інституту “третього віку” і т. д. У цей момент життя людини разом з її навчальною діяльністю регламентується правилами освітньої установи, протікає у певних умовах, певному просторі та часі, що дає підстави говорити про оволодіння частиною навчальної діяльності.

Термін “освітній простір” відображає певні зміни у поглядах вчених на проблему впливу суспільства на умови розвитку особистості, взаємодію суспільства й особистості. Освітній простір трактується як сфера соціальної діяльності, в якій здійснюється цілеспрямоване соціокультурне відтворення людини, формування та розвиток особистості. Освітній простір, поєднуючи ідеї освіти та виховання, створює освітнє доповнення з освітніми подіями, явищами культурної трансмісії, соціального досвіду та особистісних смислів. Під освітнім простором необхідно розуміти просторово-часове поле функціонування та розвитку системи освіти як відкритої й

активну соціальну сферу, в якій ідеологія формування особистості враховує умови довкілля (природно-кліматичні, демографічні, екологічні, соціально-економічні, політичні та ін.).

У педагогічному словнику освітній простір визначається як простір, що надає можливості для формування “духовного образу людини, який формується під впливом моральних та духовних цінностей, що є надбанням його культурного кола, а також процес зростання, самоосвіти, впливу, шліфування, процесу формування особи людини” [7, 241].

Освітній простір суспільства – це форма соціального єднання людей, яка створюється внаслідок їхньої спільної освітньої діяльності, цілі якої визначаються потребами суб’єктів, які навчаються. Метою освітнього простору є створення необхідних умов передачі досвіду в суспільстві від покоління до покоління, які забезпечуються такими чинниками, як адекватна інфраструктура, інформаційне забезпечення, соціальні умови.

Аналіз професійної літератури показує багатоаспектність і різноманітність значень цього поняття. Залежно від підходів до розуміння феномена “простір” можна назвати два аспекти розуміння поняття “освітній простір”. У рамках першого – загальноприйнятого (офіційного, державного) – освітній простір характеризується як певна частина суспільства, де створюються умови для розвитку особистості. Контент-аналіз наукових праць у галузі педагогіки та дефініцій показує, що більшість дослідників (М. Бастун, С. Бондарева, О. Верняєва та ін.) розуміють під цим визначенням певну територію, пов’язану з масштабними явищами в галузі педагогіки. Освіта – як маса соціального простору (соціальної організації), у межах якого здійснюється стандартизована освітня діяльність; внаслідок інтеграційних процесів у системі освіти формування комплексу елементів чи його конструктивна активність; як єдина цілісна освіта у сфері освіти, що має свої межі, які конкретизуються окремо – глобальний (світовий) освітній простір, міжнародний освітній простір, європейський освітній простір, регіональний (районний) освітній простір, університет. Воно відображає систему зв’язків та суспільних відносин у сфері освіти, характер відносин суспільства та соціальних інститутів, пов’язаних із задоволенням освітніх потреб його членів. Таке освітнє розуміння природи відносин між суспільством та соціальними інститутами пов’язане із задоволенням освітніх потреб його членів. Зазначене виховне розуміння характеру відносин між суспільством та соціальними інститутами пов’язане із задоволенням освітніх потреб його членів. Таке розуміння освіти “як сукупності освітніх установ, освітніх процесів та освітнього середовища, що діють на певній території, сукупність умов, які можуть вплинути на людину, не включає людину”. Цей простір складається лише з “імовірних,

потенційно можливих подій, які можуть ніколи не відбутися” в житті людини, тому розглядатимемо його як простір його освітніх можливостей [8]. Натомість освітній простір особистості – це наявність можливостей, а й ефективність результатів реалізації.

У рамках другого аспекту – субстанціального (або індивідуального) – освітній простір визначається як можливість та доступність формування особистого простору суб’єкта освітнього процесу. Такий підхід пов’язаний з “відмовою від прийнятого в рамках минулої парадигми освіти уявлення про освітній процес як лінію, траєкторію, за якою повинен слідувати студент”. Воно виникає внаслідок організації взаємодії особистості з об’єктами довкілля. Важливо розуміти феномен “освітнього простору”, встановлений у межах цього аспекту, як педагогічну реальність, яка концентрує у собі сутнісні ознаки простору, що демонструє багатомірність можливих проявів освітньої діяльності [10].

Освітньому простору притаманні певні характеристики: територіальна визначеність освітніх послуг, цілісність елементів освіти, системність, наявність просторових координат, інформативність, спрямованість на особистісний розвиток освіти, єдність вимог до змісту освіти на рівні певного рівня та певна територія, характерна для суспільства чи спільноти під час передачі соціально досвіду [6]. Освітній простір складається із самостійних автономних структур, об’єднаних певними ідеями та концепціями. Поліструктурна природа ОП дає змогу розуміти його як умову збагачення та розвитку автономних структур, сукупність освітніх систем (просторів) різного рівня, що взаємодіють між собою, різних за масштабом.

Освітній простір складається з освітніх процесів, які включають виховання, зростання, соціалізацію, навчання тощо. Можна виділити такі характеристики ОП: фізичні, соціокультурні, психологічні, комунікативні, віртуальні, парадигматичні. Варто наголосити, що поняття “освітній простір” відображає головню внутрішні зміни (педагогічні, психологічні, дидактичні тощо) освітньої системи. Характеризуючи ОП вищої освіти, можна відзначити його основні компоненти як середовища: штучне робоче (освітнє) середовище, інформаційне середовище, соціальне середовище, внутрішнє середовище та ін. Також виділяють такі компоненти простору, як рівні (методичний, методологічний та ін.), сегменти (освітній простір, інформаційний простір, індивідуальні простори учасників освітнього процесу та ін.), поля (етика та ін.) [3].

У створенні ОП беруть участь: міжнародна діяльність держав у сфері освіти; соціальні освітні інституції; заклади освіти; окремі регіональні, міждержавні та недержавні освітні структури (союзи, асоціації, фонди); природні об’єкти, що мають ос-

вітний потенціал; ЗМІ; Інтернет; освітні теорії та концепції; соціально-психологічні стереотипи людей, що регулюють їхню поведінку щодо освіти. Освітній простір передбачає формування кола суб'єктів, створення системи опосередкованого управління освітнім розвитком особистості, пропонує варіативні освітні послуги.

Крім того, сучасний розвиток освітніх програм в Україні полягає у пошуку ефективних засобів реалізації провідної ідеї реформування системи освіти – створення оптимальних умов для розвитку особистості, перетворення освіти на активний фактор розвитку людини [5]. В умовах нової освітньої парадигми та світогляду вищої школи України виникла гостра необхідність у розробці й впровадженні такої психолого-педагогічної моделі закладу вищої освіти, яка б враховувала національно-культурні традиції функціонування простору навчально-виховних та сучасних прогресивних світових тенденцій педагогічного прогресу [3].

Висновки. Ми пояснили такі складові поняття “освітній простір”, як власне “простір” та його “освітню” характеристику. Проаналізувавши розвиток поняття “простір”, дійшли висновку, що воно є формою існування об'єктивної реальності та пояснює взаємовідносини між об'єктами і визначає особливості їхнього розташування. Виявилось, що поняття “освітнє”, яке характеризує ознаку словосполучення “освітній простір”, визначається трактуванням його основного поняття “освіта”. Показано, що провідний концепт “простір” за допомогою “освітнього” знака формує концепт “освітній простір”, який з урахуванням змістового наповнення структурних компонентів розуміється як певна впорядкована структура. Під освітнім простором необхідно розуміти просторово-часове поле функціонування та розвитку системи освіти як відкриту й активну соціальну сферу, в якій діє ідеологія формування особистості з урахуванням умов довкілля освітнього закладу.

Було виділено такі компоненти освітнього простору: штучне робоче середовище (освітнє), інформаційне середовище, соціальне середовище, внутрішнє середовище.

Поняття “освітній простір” може вивчатися на таких рівнях: національному, на який впливають глобальні процеси у сфері освіти, що потребує подальших досліджень у майбутньому; індивідуальному, чому сприяє сучасна гуманістична парадигма освіти. Зазначена парадигма передбачає орієнтацію освітнього процесу не так на предмет, як на особистість учня, його професійний розвиток і особистісне зростання. Для цього сам педагог повинен мати високий рівень самореалізації, особистісної та громадянської зрілості. Гуманістична спрямованість освітнього простору спрямована на актуалізацію творчого потенціалу мислення, почуттів та глибоке осмислення педагогічної проблеми.

Таким чином, питання про потенціал освітнього простору ЗВО у вихованні іншомовної комунікативної культури студентів потребує додаткових наукових досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. 1728 с.
2. Герасимова І., Мозгальова Н. Обдаровані діти: виявлення, навчання, розвиток. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2019. Вип. 26 (1). С. 138–143.
3. Голубова Г.В. Сутність та структурні компоненти освітньо-виховного простору педагогічного вишу як заporуки організації НДР. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/8_2011/11.pdf
4. Касярум Н. Освітній простір: становлення поняття. *Витоки педагогічної майстерності*. 2013. Вип. 12. С. 107–113.
5. Малик В.М. До проблеми виховання іншомовної комунікативної культури у ЗВО. *Молодь і ринок*. 2023. № 3/211. С. 133–139.
6. Освітній простір : веб-сайт. URL: <http://education-ua.org/osvitniy-prostir.php>
7. Педагогічний словник / за ред. дійсного члена АПН України Ярмаченка М.Д. Київ : Педагогічна думка, 2001. 516 с.
8. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2006. 352 с.
9. Цимбалару А.Д. Компонентно-структурний аналіз поняття “освітній простір”. URL: http://www.rusnauka.com/20_PRNiT_2007/Pedagogica/23997.doc.htm
10. Цимбалару А.Д. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=ukrj_2016_1_7 (дата звернення: 17.06.2023).

REFERENCES

1. Busel, V.T. (2005). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainiskoi movy* [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Kyiv, 1728 p. [in Ukrainian].
2. Herasymova, I. & Mozghalova, N. (2019). *Obdarovani dity: vyivlennia, navchannia, rozvytok* [Gifted children: identification, learning, development]. *Pedagogical education: theory and practice*. No. 26 (1), pp. 138–143. [in Ukrainian].
3. Holubova, H.V. *Sutnist ta strukturi komponenty osvithno-vykhovnoho prostoru pedahohichnoho vyshu yak zaporuky orhanizatsii navchalno-doslidnoi roboty* [The essence and structural components of the educational and educational space of the pedagogical university as guarantees for the organization of educational and research work]. Available at: chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/8_2011/11.pdf [in Ukrainian].
4. Kasiarum, N. (2013). *Osvitnii prostir: stanovlennia poniattia* [Educational space: formation of the concept]. *Origins of pedagogical skills*. Issue 12, pp. 107–113. [in Ukrainian].
5. Malyk, V.M. (2023). *Do problemy vykhovannia inshomovnoi komunikativnoi kultury u zakladakh vyshchoi osvityni* [To the problem of education of foreign language communicative culture in institutions of higher education]. *Youth & market*. No. 3/211, pp. 133–139. [in Ukrainian].

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КАЗКИ

6. Educational space. Available at: <http://education-ua.org/osvitniy-prostir.php>. [in Ukrainian].

7. Yarmachenko, M.D. (2001). Pedagogichnyi slovnyk [Pedagogical dictionary]. Kyiv. [in Ukrainian].

8. Fitsula, M.M. (2006). Pedagogika vyshchoi shkoly: navchalnyi posibnyk [Higher school pedagogy: study guide]. Kyiv. [in Ukrainian].

9. Tsybalaru, A.D. (2023). Komponentno-strukturnyi analiz poniattia "osvitnii prostir" [Component-structural analysis of the concept of "educational space"]. Available at: http://www.rusnauka.com/20_PRNiT_2007/Pedagogica/23997.doc.htm. [in Ukrainian].

10. Tsybalaru, A.D. Osvitnii prostir: сутність, структура і механізми створення [Educational space: essence, structure and mechanisms of creation]. Available at: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FLA=&2_S21STR=ukrpj_2016_1_7 (Accessed 17 June 2023). [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 07.08.2023

УДК 371.016:[784.9+78.036.9]

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.286185>

Тетяна Шурик, аспірантка кафедри педагогіки
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка
Ольга Лобова, доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри дошкільної і початкової освіти
Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ КАЗКИ

У статті охарактеризовано загальну характеристику, цільовий і методологічний блоки організаційно-методичної моделі підготовки майбутнього вихователя бакалаврського рівня до творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку засобами казки. Творчий розвиток майбутнього вихователя – це складна система, з якої складається її розвиток, удосконалення. Творчий розвиток вихователя ґрунтується на засадах когнітивного, науково-творчого, мотиваційного підходів. Враховуються принципи творчого розвитку загальнодидактичні та спеціальні для забезпечення підготовки майбутнього вихователя у навчально-ігровому процесі закладу освіти. На основі цих особливостей розроблена організаційно-методична модель підготовки майбутнього вихователя бакалаврського рівня до творчого розвитку дітей старшого дошкільного віку засобами казки, яка містить цільовий, методологічний, змістово-методичний і результативний блоки. Запровадження цієї моделі передбачає застосування технологій творчого розвитку, які спрямовані на виявлення вмінь, знань та навичок майбутнього вихователя. Застосування цієї моделі на всіх етапах навчання студентів сприяє поступовому зростанню творчого розвитку та самостійної роботи в майбутньому дошкільному закладі.

Ключові слова: організаційно-методична модель; підготовка майбутнього вихователя; творчий розвиток; старші дошкільники; казка.

Літ. 6.

Tetiana Shupyk, Postgraduate Student of the Pedagogics Department,
Sumy Anton Makarenko State Pedagogical University
Olga Lobova, Doctor of Sciences (Pedagogy), Professor,
Professor of the Preschool and Elementary Education Department,
Sumy Anton Makarenko State Pedagogical University

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL MODEL OF THE TRAINING OF THE FUTURE EDUCATOR FOR THE CREATIVE DEVELOPMENT OF CHILDREN OF OLDER PRESCHOOL AGE THROUGH FAIRY TALE

The article describes the organisational and methodological model of training future educators for the creative development of senior preschool children using fairy tales.

Using the methods of analysis of scientific works and pedagogical experience, generalisation and theoretical modelling, the main structural components of the model are briefly presented – target, methodological, content and methodological and resultant.

The goal and tasks of preparing students for the creative development of children are outlined within the target block, based on the provisions of modern state regulations and programmes. The methodological block substantiates the scientific approaches and principles of organising this process in higher pedagogical education institutions.

The content and methodological block includes stages, forms and methods of preparing a future educator for the creative development of children through fairy tales. Its core is the pedagogical conditions for organising this process: 1) actualisation